

ת"פ 56563/11/16 - מדינת ישראל נגד נתנאל משה בובי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 56563-11-16 מדינת ישראל נ' בובי
בפני כבוד השופטת מיכל ברנט

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

נתנאל משה בובי

הנאשם

הכרעת דין

כללי

1. ביום 24.11.16 הוגש כנגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירות של **הריגה** - עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), **גרימת חבלה חמורה** - עבירה לפי סעיף 333 לחוק, **נהיגה בשכרות** - עבירה לפי סעיף 64ב(א)(3) יחד עם סעיף 62(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה") ו**נהיגה ללא רישיון רכב תקף** - עבירה לפי סעיף 2 יחד עם סעיף 62(1) לפקודה.
2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 7.5.16 בשעה 23:29, או בסמוך לכך, נהג הנאשם ברכב מסוג יונדאי, מ.ר. 5861266 (להלן: "היונדאי") ברח' שפרינצק בראשון לציון, ממזרח למערב, והתקרב לנתיב השתלבות לכביש 4 לכיוון צפון (להלן: "נתיב ההשתלבות").
3. הנאשם נהג בעודו שיכור, כאשר ריכוז האלכוהול בדמו היה לפחות 128 mg%, וללא רישיון רכב תקף, שכן רישיון הרכב פקע ביום 30.5.15.
4. תנאי הדרך היו: כביש אספלט תקין ויבש; דרך עירונית, מהירות מותרת 50 קמ"ש; עקומה ימינה בכיוון נסיעת הנאשם לעבר נתיב ההשתלבות (להלן: "העקומה"); כביש דו מסלולי, נתיב אחד לכל כיוון, אי התנועה מפריד בין המסלולים ומסתיים בתוך העקומה, ולאחריו מפריד בין מסלולי הנסיעה פס הפרדה רצוף (להלן: "פס ההפרדה"); שעת לילה, מזג אוויר נאה, ראות טובה, תאורת דרך פועלת; שדה ראיה לפניו לכיוון נסיעת הנאשם לעבר העקומה 249 מטרים לפחות, ושדה ראיה לעבר רכב המגיע בכיוון הנגדי אל רחוב שפרינצק 62 מ' לפחות.

5. בהגיעו לעקומה, נהג הנאשם באופן שאינו מתאים לתנאי הדרך, ובמהירות שאינה פחותה מ-57.3 קמ"ש.
6. אותה עת, נהג שמשון אברהם (להלן: "שמשון") ברכב מסוג קיה, מ.ר. 6941238 (להלן: "הקיה"), כשמאחוריו במושב האחורי אשתו אנני אברהם (להלן: "אנני"), מדרום לצפון בנתיב ההשתלבות ופנה ימינה לעקומה לכיוון מזרח לרחוב שפרינצק.
7. במהלך נהיגתו בעקומה סטה הנאשם מנתיבו לעבר נתיב הנסיעה הנגדי בו נסעה הקיה, תוך כדי חציית פס ההפרדה, כשהוא בולם בלימת חירום. בהגיעו לנתיב הנגדי, התנגש בעוצמה רבה עם חזית היונדאי בחזית הקיה, תוך שהוא הודף את הקיה לאחור (להלן: "התאונה").
8. כתוצאה מהתאונה נפצע שמשון אנושות, פונה לבית החולים, שם נפטר כעבור זמן קצר. לאנני נגרמו חבלות מרובות הכוללות שבר מרוסק באצטבולום, שבר מרוסק בכתף שמאל, שברים בלסת, חזה אויר בצד ימין, המטומות רבות, בין היתר באדרנל, בלבלב ובדופן המעי הגס וכן חבלות בפנים. אנני אושפזה בטיפול נמרץ ונזקקה לניתוח.
- הנאשם אושפז בשל חבלות חמורות הכוללות שבר באילאום, שבר בעצם החזה, פצע באגן שמאל והמטומות.

עובדות שאינן שנויות במחלוקת

ההתנגשות בין הקיה ליונדאי.

טיב החבלות שנגרמו למעורבים. הנאשם כופר בקשר הסיבתי.

חזית המחלוקת

9. הנתיב בו התרחשה ההתנגשות. האם הנאשם סטה אל תוך נתיב נסיעת הקיה, חצה פס הפרדה והתנגש בקיה כטענת ב"כ המאשימה, עו"ד ינאי גורני, או שמא סטתה הקיה לתוך נתיב נסיעת הנאשם כטענתו. אמנם בסיכומיו כתב ב"כ הנאשם כי אין חולק שהתאונה קרתה בנתיב נסיעת המנוח אך נוכח גרסת הנאשם מצאתי לנכון לדון בעניין זה.
10. האם נהג הנאשם בשכרות כטענת המאשימה או שטענה זו לא הוכחה. ההגנה כופרת ומתנגדת באופן כולל לכל הנוגע לשמירה על כללי נטילת הדם לבדיקת המצאות אלכוהול, הדרך, הממצאים, שרשרת קדם מעבדתית ותוך מעבדתית. עוד טוענת ההגנה כי המעבדה ועובדיה אינם מוסמכים על פי דין לבצע את הבדיקה.
11. האם הייתה ראות טובה ושדה ראייה פתוח כטענת המאשימה או שלא כך, כטענת ההגנה.
12. האם נהג הנאשם במהירות של לפחות 57.3 קמ"ש כטענת המאשימה או שנהג במהירות הפחותה מ-50 קמ"ש כטענתו.

ראיות

ראיות לבחינת סוגיית הנהיגה בשכרות

13. עד התביעה קלוד דיסנטוס (להלן: "הבוחן")

הבוחן העיד פעמיים. בעדותו הראשונה העיד בנושא השכרות המיוחסת לנאשם ובשנייה בנושאים הנוספים המתייחסים לעצם קרות התאונה.

לדברי הבוחן, הוא משמש כבוחן משנת 2015 ועד מועד עדותו טיפל בכעשר תאונות קטלניות.

ביום התאונה הגיע לחדר ההלם של בית חולים "אסף הרופא" כשהוא לבוש מדים, שם פגש את הנאשם ושאל אותו **האם שתה, על כך השיב הנאשם בשלילה, אז שאל את הנאשם האם הוא מוכן לבצע בדיקת דם לאיתור אלכוהול והנאשם השיב בחיוב (זכ"ד ת/2)**. הבוחן העיד כי הייתה תקשורת בינו לבין הנאשם וכי אם היה משהו חריג היה מציין זאת (פרו' - עמ' 2, עמ' 11, ש' 10-11).

14. באשר ללקיחת דגימת הדם (זכ"ד נטילת דם לבדיקת שכרות ת/1) העיד הבוחן כי **הזיהוי של הנאשם בוצע הן על פי מדבקות בית החולים והן בשיחה מקדימה עם הנאשם על מנת לוודא שהוא המעורב בתאונה**. לאחר מכן נתן הבוחן לרופא מבחנה. הרופא לקח את דגימת הדם והחזירה לבוחן אשר שמר אותה בכיסו. כאשר חזר למשרד הבוחנים נעל את הדגימה במגירה **ובבקר העבירה לבוחן אליעזר** לצורך העברתה למעבדה (פרו' - עמ' 3, ש' 18 - עמ' 4, ש' 11). **מספר המוצג 0378009J** (להלן: "מספר המוצג").

בזכ"ד לקיחת הדגימה יש חלק למילוי ע"י הרופא, בו חתם הרופא על כך שנטילת הדגימה אינה מעלה חשש סביר לפגיעה בבריאות הנאשם וכן **שמקום נטילת הדגימה חוטא ע"י חומר שאינו מכיל אלכוהול**. בנוסף אישר הרופא בחתימתו כי במקום לקיחת הדגימה לא נכח איש (ת/1, סע' 3, 5, 6). הבוחן העיד כי בדיקות דם נעשות ללא חומרים מחטאים, וללא אלכוהול, הוא עצמו אמר לרופא לא להשתמש באלכוהול (פרו' - עמ' 12, ש' 23 - עמ' 13, ש' 16).

הבוחן לא מצא לנכון לחקור את הנאשם באותו שלב שכן עבר תאונה לא פשוטה והוא לא מצא לנכון לפגוע בטיפול הרפואי ולהפריע לפעולת הרופאים, לכן שב לבית החולים יום למחרת אז הקריא לנאשם את זכויותיו. ב"כ הנאשם, הטיח בחוקר כי בשל כאביו והתרופות שקיבל לא היה הנאשם בהכרה מספקת בעת לקיחת הדם, כדי שיהיה ביכולתו להבין את מהלכיו.

על כך השיב החוקר כי **הנאשם היה בהכרה מלאה, לא נלקחה ממנו דגימה בכוח אלא תוך שמירה על החוק והנהלים** (פרו' - עמ' 8, ש' 21 - עמ' 9, ש' 14, עמ' 14, ש' 14-18).

למנוח לא בדקו בדיקת שכרות ואיכונים כי לא סברו שיש לו חלק בתאונה (פרו' - עמ' 109, ש' 1-4).

עד התביעה אליעזר אסייג (להלן: "אליעזר")

15. אליעזר הוא בוחן תאונות דרכים ותיק במרחב שפלה. למחרת התאונה נטל דגימת דם נוספת מהנאשם לצורך בדיקת סמים. על הטופס המובנה סימן כי **הדגימה נלקחה בהסכמת הנאשם**

(ת/3, ס' 5, וכן פרו' - עמ' 16, ש' 15-18). את הדגימה החדשה יחד עם הדגימה הקודמת שקיבל מהבוחן העביר לד"ר ענת שריקי מהמחלקה הטוקסיקולוגית בבית החולים "תל השומר" (פרו' - עמ' 17, ש' 15-32).

16. ההגנה ויתרה על זימונה של ד"ר ענת שריקי לעדות (פרט' - עמ' 45, ש' 10).

עדת התביעה ד"ר אסתר שלמך (להלן: "ד"ר שלמך")

17. ד"ר שלמך היא סגנית מנהלת המעבדה לטוקסיקולוגיה ופרמקולוגיה (להלן: "ד"ר שלמך").

ד"ר שלמך מסרה עדותה לענין חלקה בבדיקת דגימת הדם לגילוי אלכוהול. בהמשך, משהתחוויר כי עדת תביעה נוספת מהמעבדה, הלבורנטית לריסה טבנצ'יק (להלן: "לריסה"), אינה יכולה להעיד מסיבות רפואיות זמנה שנית ע"י המאשימה, הפעם בתור המפקחת של לריסה.

לאור טענת ההגנה בדבר אי הסמכתה של המעבדה כדין, העידה ד"ר שמך על כך שהמעבדה לטוקסיקולוגיה היא מעבדה מוסמכת על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות למגוון רחב של בדיקות. זו המעבדה היחידה המורשת ע"י משרד הבריאות לבצע בדיקות משפטיות במדינת ישראל. המעבדה עובדת על פי הנחיות הרשות. העובדים במעבדה הוסמכו לבצע בדיקות כולל לאלכוהול וסמים ולצורך כך עברו הכשרה (פרו' - עמ' 20, ש' 13-32).

באשר לבדיקות, לכל בדיקה שמתבצעת יש תיעוד, מתי בוצעה ומי ביצע את הבדיקה כדי שתהיה אפשרות לעקב אחר הבדיקה (פרו' - עמ' 20, ש' 28-29).

ד"ר שלמך ערכה את חוות הדעת והעידה על אופן מציאת ריכוז האלכוהול כיחס בין האתנול לפרופנול. במהלך הבדיקה יצרה באמצעות הדגימות עקומה שאפשרה את חישוב אחוז האלכוהול (ת/8) וקבעה כי בדמו של הנאשם נמצאו 128 מיליגרם אחוז אלכוהול. מספר המעבדה של הבדיקה 142000869 (ת/7) (להלן: "מס' המעבדה"). באשר לטענת ההגנה כי הנאשם קיבל במהלך טיפולו תרופות שהחלק הלא פעיל בהן מכיל אלכוהול והן שהשפיעו על תוצאת הבדיקה השיבה כי רק אתנול משפיע על התוצאות. היא אינה רוקחת אך למיטב ידיעתה אין תרופות רבות המכילות אתנול וסוג אלכוהול אחר היה נצפה בבדיקה (פרו' - עמ' 24 - עמ' 26, ש' 16). הנאשם טוען כי קיבל תרופה בשם פרקוסט אך זו אינה משפיעה על תוצאות בדיקות האלכוהול (פרו' - עמ' 32, ש' 9).

הבדיקה במעבדה מורכבת משני שלבים. בשלב הראשון מכינים את הדגימה עצמה, ומסדרים את הבקבוקונים על המכשיר - זאת עשתה לריסה. החלק השני הוא הזרקה למכשיר, זאת ביצעה ד"ר שלמך. מכיוון שלריסה הכינה את הדגימות, באחריותה היה להחזירן לחדר הקור לשמירה והיא חתמה על מסמך לפיו הבדיקה הוצאה מחדר קור והוחזרה אליו לאחר הבדיקה. מספר המעבדה צוין על גבי הטופס (ת/10). הדגימה הייתה במדף של משטרת ישראל בחדר קור עד שביום העדות הוציאה אותה ד"ר שלמך והביאה אותה לבית המשפט. השקית בה הובאה הדגימה נשאה את מספר המוצג (פרו' - עמ' 26, ש' 27 - עמ' 27, ש' 24 וכן עמ' 38, ש' 26-28).

העובדת שקיבלה את הדגימה היא ד"ר ענת שריקי (פרו' - עמ' 27, ש' 26). ההגנה כאמור ויתרה על זימונה לעדות.

את המבחנות מכינה המעבדה עבור משטרת ישראל והן מכילות תערובת של שני חומרים, האחד למניעת גידול של חיידקים שכן חיידקים מסוגלים להשתמש בגלוקוז שבדם ליצירת אלקוהול. החומר השני נועד למניעת קרישה. במבחנה שנלקחה מהנאשם לא נמצא דם קרוש, המשמעות היא שהחומר למניעת קרישה היה במבחנה כנדרש (פרו' - עמ' 28, ש' 9-3). המבחנות נשמרות במעבדה בחדר קור. אם לא הקפידו על תנאי קור יכול להיגרם שינוי רק בכיוון ירידה בריכוז האלקוהול, כלומר לטובת הנאשם (פרו' - עמ' 28, ש' 20-19, עמ' 29, ש' 4-10).

הריכוז שנקבע במעבדה הוא הריכוז בעת נטילת הדגימה ולא בעת התאונה: "... הריכוז בעת האירוע יותר גבוה מבעת הנטילה" (פרו' - עמ' 41, ש' 17-15, עמ' 44, ש' 14-5). בחקירה נגדית נשאלה: "מי החליט שהשיטה שאתם עובדים בה היא שיטה מעבדתית מקובלת. על כך השיבה: "זה הגולד סטנדרט של הבדיקות... זה אומר הבדיקות הכי נכונות להשתמש בהן לבדיקה מסוימת, אז זו הבדיקה הזו שאנחנו משתמשים בה" (פרו' - עמ' 41, ש' 29-28).

18. בעדותה הנוספת הגישה ד"ר שלמך מסמך המפרט כיצד עובר כל עובד חדש או ותיק שלומד לבצע בדיקה חדשה תהליך של הדרכה והכשרה (ת/48). היא עצמה הגיעה למעבדה 7.5 שנים קודם לכן והוסמכה ע"י לריסה בשלבים המוקדמים, לבצע את בדיקת האלקוהול, כי לריסה הייתה הגורם המוסמך באותו זמן לביצוע בדיקה זו. לא בהכרח צריך להיות עובד בכיר, ישנם עובדים זוטרים ותיקים שמבצעים את הבדיקה כבר הרבה שנים. ד"ר שלמך פרטה את תהליך ההסמכה שכולל צפייה בעובד המוסמך, בדיקה, השגחה, מבחן ובדיקה של איכות התוצאה ע"י שימוש בבקרים. בנוסף העידה אודות בקרת איכות הצוות אשר מתבצעת באופן שגרתי וביצוע ריענון נהלים (פרו' - עמ' 118, ש' 32-10, ש' 20-8). עוד פרטה ד"ר שלמך את צורת העבודה על הדגימה וזאת על פי הנוהל "ולריסה לימדה אותי שעובדים דגימה דגימה" (פרו' - עמ' 119, ש' 4-21).

כשלריסה הכינה את הדגימות היא הייתה מסדרת אותן לפי הרצף שבמחשב. באותו יום הייתה ד"ר שלמך אחראית לבצע את הבדיקה במכשיר: "זו הייתה אחריותי, ההזרקה, זה סוג של בקרה שנייה על הרצף. הייתי מקבלת את הרצף של ההזרקות ובודקת שבמספר אחד יש למשל כיוול בריכוז עשר. כל כיוול מורכב מכמה בקבוקונים עם ריכוזים עולים של אלקוהול. ריכוזים ידועים מראש... ביום המקרה: "הייתי אחראית לעשות בקרה שנייה לפני הזרקה למכשיר".

ד"ר שלמך נשאלה האם משמעות הבקרה היא למנוע מצב שדם יירשם בטעות על שם אדם אחר. על כך השיבה: "נכון, אנו בודקים שלא הייתה טעות במיקום של הבקבוקון על המכשיר ושה תואם את מה שנכתב במחשב" (פרו' - עמ' 119, ש' 22 - עמ' 120, ש' 7).

בחקירה נגדית הסבירה ד"ר שלמך כי לריסה עבדה לפי הנוהל וביצעה שתי בדיקות לאותה דגימה. לריסה לא הקלידה או כתבה את המספרים, אלה נוצרו באופן אוטומטי על ידי המערכת הממוחשבת של המכשיר:

"למכשיר יש תכנה. התכנה יודעת על פי הסיגנלים לעשות תרגום של הסיגנל" (פרו' - עמ' 120, ש' 23-29). ועוד: "המחשב מחשב אוטומטי. אנו בודקים שאם הבקרים התקבלו התוצאות הנכונות אז גם החישוב מתאים" (פרו' - עמ' 121, ש' 1-2).

הדגימות נשמרות בחדר קור. אמנם אין תיעוד אם מישהו נוגע בדגימה אבל לאף אחד אין עניין לבדוק מה שלא תחת אחריותו (פרו' - עמ' 122, ש' 4-10). השרשרת התוך מעבדתית מולאה בדיעבד על סמך התיעוד שהיה במעבדה ולא בזמן אמת (פרו' - עמ' 122, ש' 15-16).

בדגימת הנאשם ד"ר שלמך היא שהייתה אחראית בתור מפעילת המכשיר לבדוק שסדר ההזרקות נכון. הוגש אף מסמך בחתימתה המעיד על כך (ת/8). וכן: "לריסה הכינה דגימות. סדרה במכשיר. אני בדקתי המיקום לפני הפעלת המכשיר" (פרו' - עמ' 122, ש' 32).

לריסה כתבה בטופס שהיא הכינה את בדיקות האלכוהול לפי נהלי המעבדה. חלק הדם שנדגם הושמד כי חלפו שנתיים (ת/10, פרו' - עמ' 123, ש' 2, ש' 5).

בחקירה נגדית העידה כי על טעות פרה-אנליטית, היינו לפני שמבצעים את הבדיקה, אין לה שליטה. לגבי תהליך קבלת הדגימה יש הנחיות כדי למנוע שגיאה. נשאלה כיצד יכולה לשלול שגיאת אדם, שגיאת מכשיר ושגיאה סטטיסטית והשיבה: **"שגיאת אדם - אם העובד פעל לפי הנוהל אז הסיכוי שתתבצע טעות בסימון או בדיגום או בהזנת התוצאות למחשב - מזערי. מבחינת המכשיר - אם המכשיר לא עבד אראה את זה בתוצאות בקרת האיכות. אני בוחנת איך היה ביצוע הבדיקה במכשיר. יש לי קריטריונים" (פרו' - עמ' 124, ש' 1-6, ש' 10-14).**

עד התביעה ד"ר בוריס אצ'ילדייב (להלן: "ד"ר בוריס")

19. רופא כירורג העובד בחדר המיון בבית חולים אסף הרופא.

ד"ר בוריס הוא שלקח את דגימת הדם מהנאשם, על פי הכללים הידועים כלומר חיטוי יבש, ללא אלכוהול או חומרים נוספים. בחקירה נגדית הוצג בפניו חוזר מטעם מנהל רפואה (נ/1) לפיו יש צורך בחיטוי עם חומר שנמצא בערכת המשטרה וכן נדרש הרופא לציין בכתב הסכמת המטופל לביצוע הבדיקה. לדבריו, אפשר לעשות את הבדיקה גם בלי חיטוי כלל כפי שעשה (פרו' - עמ' 48, ש' 15).

ד"ר בוריס העיד כי אינו זוכר את המקרה הספציפי אך: **"על כל דגימה אנו מקבלים הסכמה בעל פה"** וכעיקרון זו מספיקה הולא נהוג להקפיד בבדיקות מעין אלו על רישום בכתב (פרו' - עמ' 48, ש' 8-10, עמ' 47, ש' 24-25). במקרה זה, כמו במקרים דומים, השוטר הגיע עם המבחנה. **המטופל זוהה, הביע הסכמתו לביצוע בדיקת דם** וזו בוצעה (פרו' - עמ' 45, ש' 23-24, עמ' 46, ש' 2-6) ועוד: "מסבירים שזו בדיקה לרמת אלכוהול בדם. הוא יודע" (פרו' - עמ' 52, ש' 14).

ייתכן שהוא כתב את ההסכמה בתיק הרפואי, כך גם בנוגע לכתב ויתור על סודיות רפואית (נ/2). לדבריו, הרופאים אינם נוהגים להחתים את המטופל על כל דבר. הפקידות במשרד הקבלה מחתימות את המטופלים על כך (פרו' - עמ' 46, ש' 28, עמ' 47, ש' 24-26, עמ' 48). נשאל על כך שלפי חוזר מנהל רפואה יש צורך לתת

למטופל העתק טופס הסכמה לטיפול עליו חתם בפני הרופא והשיב כי אין (נ/4, פרו' - עמ' 50, ש' 12-14).

הנאשם הוכנס לחדר הלב בו בין השאר, מבוצעת הערכה ראשונית למטופלים לאחר תאונה, שלא ידועה עדיין מהות פגיעתם (פרו' - עמ' 49, ש' 10-13).

באשר לתרופות שקיבל הנאשם לגביהן להגנה טענות הנוגעות להשפעה על רמת הערנות באופן שהסכמת הנאשם ללקיחת הדם לא הייתה מודעת ובנוסף הן עלולות להכיל אלקהול ולהשפיע על תוצאת הבדיקה, הסביר ד"ר בוריס כי **חשוב לעשות הבחנה בין תרופות שקיבל הנאשם במין לתרופות שקיבל באשפוז**. אם החולה מחוסר הכרה או שדיווחו ממד"א שקיבל מורפיום אז מודיעים לשוטר שהמטופל אינו צלול. דורמיקום וקטמין הן תרופות שלא מקובל לתת במד"א ואם היה הנאשם מקבל אותן היה ישן ולא מביע הסכמה (פרו' - עמ' 53, ש' 24-26).

עוד העיד כי כאשר רופא מתרשם שהחולה תחת שכרות לפעמים שולחים את בדיקות הדם לרמות אלקהול למעבדה של בית החולים. למיטב זכרוננו הרמה הייתה גבוהה אך אינו זוכר את הערכים (פרו' - עמ' 46, ש' 18-23).

20. בהקשר זה יאמר כי בדו"ח מד"א, אשר הוגש בהסכמה, לא צוין כי הנאשם קיבל תרופה כלשהי. בדו"ח נרשם, בין השאר, כי: "בבדיקתנו בהכרה מלאה. ללא קשיי נשימה. **מתמצא בזמן ובמקום... (ת/26)**. בנוסף, התרופות אשר לגבי השפעתן נשאל ד"ר בוריס בחקירתו הנגדית **ניתנו במהלך האשפוז**, כעולה מסיכום העברה ממחלקת כירורגית חזה למחלקה אורתופדית (ת/29).

בדו"ח הקבלה הרפואית שהוגש אף הוא בהסכמה צוין כי: "לא זוכר את המהירות" (ת/28, עמ' 1).

ההגנה ויתרה על זימון רופאת חדר המיון (פרו' - עמ' 88, ש' 24-26).

ראיות לעניין התאונה

עד התביעה רב פקד עו"ד צביקה מוזס (להלן: "מוזס")

21. רמ"ח בוחנים תל אביב. במועד הרלוונטי לתאונה שימש כקצין בוחן מחוז מרכז.

הראיות הרלוונטיות כפי שעלו מעדותו של מוזס:

הסיבה העיקרית לתאונה, היא קודם כל מצב השכרות בו נהג הנאשם. הגורם לתאונה החזיתית היה סטיית הנאשם מנתיב נסיעתו לנתיב הנגדי (פרו' - עמ' 62, ש' 1-3).

את דו"ח הבוחן ערך הוא עצמו עם הבוחן ובנוסף חתם עליו, ולמעשה ניסח את רובו (פרו' - עמ' 58, ש' 10-11, עמ' 61, ש' 22-23). הבוחן היה חדש יחסית לכן מוזס מצא לנכון לערוך בדיקה נוספת. תאונות סטייה בעקומה נדירות במחוז מרכז והוא מקפיד להגיע לזירה. התאונה התרחשה בלילה ולא התאפשר לו להגיע לכן הגיע למחרת. בנוסף, קיימת חשיבות בביצוע בדיקה נוספת באור יום, במיוחד כאשר מדובר על ממצאים כמו

סימני בלימה.

האספלט: בליל התאונה לא התייחס הבוחן להחלפת האספלט במקום. מכיוון שמוזס זיהה את גבול האספלט וצפה שהנושא עשוי לעלות לדיון בעת ההליכים בהמשך מצא לנכון להתייחס לעניין וביצע סקיצות ומדידות המתייחסות לסימני הבלימה. בנוסף זיהה שסימן הבלימה השמאלי ארוך יותר מזה שהבוחן מדד בלילה (פרו' - עמ' 57, ש' 15-24, עמ' 63, ש' 8-10, עמ' 69, ש' 10).

מוזס זיהה במקום התאונה שני משטחי אספלט. אספלט חדש ובהמשכו ישן (**ת/12**, תמונה 43). **לכאורה** שוני במשטחים עלול לגרום לאובדן שליטה. למשל אם רכב נוסע כשצדו הימני נמצא על משטח שהוא חלק יותר מצדו השמאלי ואז בולם. במקרה כזה עלול הרכב לאבד שליטה. ויודגש, הדבר רלוונטי רק כאשר מדובר בצדי הרכב. לא כך בתאונה שלפנינו בה עבר היונדאי כולו מאספלט עם מקדם חיכוך מסוים לאספלט בעל מקדם אחר. היונדאי **כולו** חצה ממשטח למשטח תוך שהוא חוצה את הגבול בין המשטחים בחצייה ישרה. לפיכך, אין בסוגי האספלט השונים כדי להשפיע על קרות התאונה. מוזס לא הציג חומר המאשש את טענתו וציון כי קבע כך בהתבסס על ניסיונו המקצועי רב השנים כולל הניסויים במגרשי ההחלקה.

לצורך הבדיקה עשו "מגרש החלקה", ניסוי בלימה בשטח לקביעת מקדמי החיכוך. הניסוי בוצע בניידת משטרתית. ברכבו של הנאשם לא היה ניתן לעשות ניסוי בשל אי שמישותו. בוצעו מדידות של מקדמי החיכוך בשני המשטחים ונמצא כי הבדלי החיכוך בין כלי הרכב הם מינוריים. במשטח הישן נמדד 0.59 חיכוך ובמשטח החדש 0.62. מדובר בהבדל של פחות מ-5% ואין לזה משמעות. השפעת מקדמי חיכוך שונים רלוונטית כאמור רק כאשר מדובר על צד אחד של הרכב לעומת צד שני ולא במצב, כמו במקרה הנדון, שכל הרכב חוצה את המרחק.

תחילת סימני הבלימה **מתחילים** באספלט הישן, 2.20 מטר אחרי גבול סלילת האספלט לכיוון מקום האימפקט, דבר המצביע על כך שכל מרחק הבלימה היה במשטח אחד בלבד, באספלט הישן (פרו' - עמ' 59-57, עמ' 64, עמ' 68, ש' 9-8, וכן **ת/15**, ס' 14 ה').

לשאלת ב"כ הנאשם, מדוע לא נמדד שיפוע צד, השיב מוזס כי נתון זה נמדד במקרים אחרים, בהם רכב מחליק לצד הכביש או מתהפך ואילו רכב הנאשם חתך, באופן שעולה בבירור מהממצאים, בצורה ישרה לחלוטין (פרו' - עמ' 65, ש' 1-21).

הנתיב בו ארעה התאונה: מוזס שלל מכל וכל את גרסת הנאשם לפיה הקיה "הסתער עליו", "**בשום שלב גם אין שום ממצא שהמנוח עבר לצד השני**" (פרו' - עמ' 65, ש' 29, עמ' 67, ש' 12-13, עמ' 72, ש' 7). לעומת זאת "הנאשם כן מסתער על המנוח". המנוח "בורח" באופן אינסטינקטיבי ימינה, מנסה לחמוק מההתנגשות ו"נזרק" למעקה הבטיחות. מהירות הנאשם הייתה גבוהה ממהירות המנוח ולכן היונדאי דחף את הקיה לאחור. זו המסקנה "מהשוואה בין ריכוז הממצאים שמצביעים על מקום האימפקט, ביחס למיקום הסופי של רכב המנוח. רכב המנוח בעצם נדחף למספר מטרים לאחור" (פרו' - עמ' 72, ש' 7-22).

זאת ועוד, **מוזס העיד כי רואים בצורה ברורה שכל התאונה והתרחשות האימפקט מתרחשת בנתיב נסיעת המנוח ואילו נתיב נסיעת הנאשם נקי מממצאים**. הנאשם חצה בקו ישר את העקומה, את קו ההפרדה, לכיוון אזור האימפקט. הדבר אופייני לתאונות של נסיעה בעקומות: "פשוט ממשיכים ישר. חותכים את

העקומה" וכן "נהגים פשוט מגיעים במהירות גבוהה מדי לעקומה וברגע האחרון, פשוט בבלימה, חותכים את העקומה וסוטים לנתיב הנגדי" (פרו' - עמ' 62, ש' 14-24).

הנאשם "הגיב במקרה הטוב בהיותו במרחק 39.5 מ' לפני מקום ההתנגשות (מרחק תגובה + סימני בלימה) כאשר מהירותו גבוהה משמעותית ממהירות הרכב המעורב" (ת/15, סעיף 14 ט'). בעדותו הוסיף מוזס כי המרחק בין הנאשם לקיה היה בסביבות 60 מטר לפיכך אין המדובר בהפתעה: "אנחנו מדברים כאן על רכב שנמצא במרחק שלא אמור להיות בשלב שום קונפליקט" (פרו' - עמ' 65, ש' 29 - עמ' 66, ש' 17).

המהירות: המהירות בה נהג הנאשם חושבה לפי סימני הבלימה והיא 57.3 קמ"ש, שעה שהמהירות המותרת היא 50 קמ"ש. למעשה המהירות הייתה אף גבוהה יותר שכן למהירות שנקבעה יש להוסיף את אובדן האנרגיה (פרו' - עמ' 62 ש', 12-14, עמ' 72, ש' 31-32).

זווית הפגיעה: מוזס העיד, כפי שאף נרשם בדו"ח הבוחן, כי צורת ההתנגשות של חזית היונדאי תומכת אף היא במסקנה כי נסיעת הנאשם הייתה ישרה לחלוטין עד רגע ההתנגשות (פרו' - עמ' 68, ש' 4-6, ת/15, סעיף 14 ד').

סימני הבלימה: זירת האירוע נסגרה עד תום עבודת הבוחן בשטח. כאשר הגיע מוזס לזירה הזירה כבר הייתה פתוחה. הוא נשאל בחקירה נגדית כיצד הוא משייך את סימני הבלימה שראה לאירוע הנדון והשיב כי הגם שהבוחן לא התלווה אליו לזירה, הוא משייך את סימני הבלימה בוודאות לאירוע. לדבריו, הוא עצמו ערך את דו"ח הבוחן יחד עם הבוחן תוך התייחסות לסימני הבלימה שתיעד בסקיצה נוספת שהכין והבוחן לא תיקן אותו בשום שלב. ב"כ הנאשם הטיח בו כי בשל היות הבוחן חדש לא תיקן אותו - קצין בוחנים ותיק. מוזס שלל זאת, הסביר כי הבוחן לא היה לבד במקום התאונה כך שהוא מניח שקשירת סימני הבלימה לרכב הנאשם בוצעה בצורה טובה. בשום שלב לא ערער הבוחן את בטחונו בעניין זה (פרו' - עמ' 69, ש' 1-13). מוזס הוסיף כי: **"הסימנים הובילו בצורה מאד ברורה עד למקום האימפקט"** וכן: "לפי התרשים רכב הנאשם עומד... בכיוון שבו הוא עמד רגע לפני ההתנגשות. כתוצאה מההתנגשות הוא הסתובב, ואז הוא בעצם מתרחק מהסימנים. אבל אין ספק כאן שהסימנים האלה צורתם וכיוונם קשורים לרכב" (פרו' - עמ' 70, ש' 28-29, עמ' 71, ש' 3-7).

עד לרגע ההתנגשות הנאשם נסע בצורה ישרה לחלוטין. אם היה אובדן שליטה היו מוצאים 4 סימני בלימה, "פה מצאנו שני סימנים ישרים. מה זאת אומרת? גלגלים אחוריים עקבו אחרי הגלגלים הקדמיים. זאת אומרת עד רגע ההתנגשות ... הוא נוסע ישר" (פרו' - עמ' 71, ש' 15-20).

על כך שלא נמצאו חריצים בכביש השיב מוזס כי אלה לא תמיד נמצאים: "יכול להיות שהמהירות המשוכללת של ההתנגשות הייתה כזאת שלא גרמה לקריסה מלאה של כלי הרכב וחריצה אופיינית לתאונות חזיתיות במהירויות גבוהות" (פרו' - עמ' 72, ש' 23-30).

התאמת נזקים: מוזס העיד כי התאמת הנזקים מצוינת. זו התאמה ברורה עיקרית: "...יש חלקים שניתקים ולכן אי אפשר, כל, הרי כל הפגושים הם פגושי פלסטיק שמתפרקים לחלוטין. אבל התאמה פיזית נערכת על פי עיוות הקורות בשני כלי הרכב. אי אפשר לטעות בזה. פשוט אי אפשר לטעות" (פרו' - עמ' 73, ש' 10-23).

תשתית הדרך: מוזס העיד כי בכל תקופת שירותו במחוז מרכז, תקופה בת שנתיים וחצי, זו התאונה היחידה שהתרחשה במקום והמשמעות היא כי אין במקום בעיית תשתית (פרו' - עמ' 67, ש' 19-21).

לזירה זומן מהנדס מחוזי לעריכת סקיצה הנדסית כפי שמחויב בכל תאונה קטלנית (ת/16) (פרו' - עמ' 74, ש' 4-6). מוזס העיד כי על פי ממצאי המהנדס "לא נמצא קשר ישיר בין גרם התאונה לתשתית הדרך. המלצות לשיפור הבטיחות מתייחסות לגיזום הצמחייה, התקנת עיני חתול, חידוש סימוני צבע. דרך אגב זה המלצות שחוזרות על עצמן, שאם כבר הוא מגיע לזירת תאונה, אז הוא יתייחס להמלצות שהם מתאימים להרבה כבישים אחרים" (פרו' - עמ' 74, ש' 22-26).

ניסויי שדה הראיה: לטענת ב"כ הנאשם היה צריך הניסוי להיערך בתנאים זהים לתנאי התאונה, רכב דומה או זהה. על כך השיב מוזס כי ככל שמדובר על ניסויי שדה ראיה להולך רגל הצדק עם הסניגור, אלא שבמקרה זה לא היה צורך בכך שכן **נבדק דבר אחד, האם הנאשם צריך היה להבחין בעקומה.** תוצאות הניסוי הצביעו על כך שבמהירות הנסיעה המותרת היה אמור הנאשם להבחין בעקומה. **יש לזכור כי מדובר בנאשם תושב האזור אשר מכיר את המקום** (פרו' - עמ' 76, ש' 1-17).

כשל באחד ממכלולי הרכב: נמצא בבדיקה במוסך כשל באמות ההיגוי ביונדאי. נמצא שהכשל נגרם כתוצאה מההתנגשות. גם לו לא היה הדבר נבדק הרי נמצא כי הנאשם בלם והמשיך בצורה ישירה לנתיב הנגדי (פרו' - עמ' 76, ש' 18-26).

הבוחן

22. **מסקנת הבוחן על סיבת התאונה:** לאור הממצאים, בהם מיקום התאונה בנתיב נסיעת הקיה, ריכוז החלקים והממצאים בנתיב נסיעת הקיה והתאמת הנזקים, המסקנה היא כי התאונה אירעה בנתיב בו נסע רכב הקיה ואזור האימפקט הוא בסוף סימני הבלימה. הבוחן דוחה את גרסת הנאשם לפיה נהג הקיה "הסתער עליו" (פרו' - עמ' 100, ש' 4-11, עמ' 101, ש' 6-12, עמ' 104, ש' 10).

התאמת נזקים וסימני צמיגים: לדברי הבוחן, היה דיווח על תאונה קשה כשהגיע מצא את כלי הרכב במצב מסוים (ת/12, תמונה 1). כדי לקבל תמונת מצב ראשונית ביצע התאמת נזקים בזירה עצמה. היונדאי הוזז ממקומו והועמד מול הקיה. **ניתן לראות סימני הצמיגים עד לרכב היונדאי.** לאחר מכן בוצעה התאמה טובה יותר במגרש לאור יום (פרו' - עמ' 93, ש' 18-28, ת/12, תמונות 22, 23, 24). בבדיקת התאמת הנזקים שבוצעה במגרש חיפש 2-3 נקודות התאמה כדי לנסות לקבוע את מצב כלי הרכב לפני התאונה.

מצא את נקודות ההתאמה ולפיהן העמיד את שני כלי הרכב זה מול זה על מנת לבחון את התאמת הנזקים שמצא ולבחון את המצב הסופי המתקבל בהתאמה. לפי התאמת הנזקים נקבע מצב כלי הרכב בעת התאונה (ת/12, תמונות 23-27).

האספלט: ביום התאונה הבחין ב-2 מקטעי אספלט שונים, בוצעו שתי בדיקות וריקום לקביעת מקדם חיכוך באספלט הישן ובאספלט החדש. רכבו של הנאשם לא היה בר שימוש הוא אינו יודע מה המשמעות שהניסוי לא נערך ברכבו של הנאשם. אינו מכיר את השוני בנתונים שעלולים להיווצר כתוצאה מכך. מדובר בשני כלי רכב פרטיים. הבדיקה נותנת את תוצאת מקדם החיכוך של אותו אספלט לרכב פרטי (פרו' - עמ' 96, ש' 19-25).

מבדיקות הוריקום עלה כי הפרשי הנתונים במקדם החיכוך בין האספלט החדש לישן **מינוריים** (פרו' - עמ' 94, ש' 1-7). באספלט המשומש התוצאה הייתה 0.595 ובחדש 0.625 (פרו' - עמ' 97, ש' 1). וכן: "הרכב בלם על משטח אספלט ישן.

במידה והיה משתנה אספלט בדרך שונים משני צדי הרכב קרי צד ימין וצד שמאל, אזי יכל להיות משמעות לעניין. **אבל היות והרכב בלם כולו על האספלט הישן והשוני בין הפרשי מקדם החיכוך הם מינוריים אין משמעות לעניין** (פרו' - עמ' 25, ש' 25-28). בנוסף: "הבלימה נעשתה כולה במשטח האספלט הישן. אחיד. אין הבדלים במשטח בין גלגל שמאל לימין. שני הגלגלים בולמים על משטח אחיד" (פרו' - עמ' 106, ש' 23-24).

כשל צמיג נשלל במכון התקנים (פרו' - עמ' 106, ש' 11-12).

הזירה מצולמת ולא נמצאו בה חפצים חדים (פרו' - עמ' 106, ש' 13-14).

ניסויי שדה ראייה: בוצע ניסוי שדה ראייה (ת/38) ביום 22.5.16 בשעה 23:00 לערך, בסמיכות לשעת התאונה. המקום מסומן והדרך מוארת כפי שנראה בצילומים.

"נקודת שיא הגובה בכביש, מרחק 249 מטר, ניתן להבחין בעיקול ימינה ובהמשך בנקודות נוספות מהן ניתן להבחין בעיקול" (פרו' - עמ' 97, ת/38, תמונות 5-9).

לדברי הבוחן אין במקרה זה עניין של הפתעה שכן הנאשם אמר שמכיר את המקום ועבר בו מספר פעמים (פרו' - עמ' 99, ש' 5-6).

על פי החישובים שערך העיד הבוחן כי הנאשם הגיב לעקומה, החל להגיב לפני סימני הבלימה, הוא הבחין בעקומה "ופספס אותה". בזמן שהנאשם החל להגיב, רכב הקיה עדיין לא הגיע למקום התאונה. אם הנאשם לא היה מגיב לעקומה היה מגיע למקום אחר (ת/33, קו מקווקו ירוק, ת/15, סעיף 14 ד', פרו' עמ' 18, ש' 17-25).

לא נעשה כל שינוי בתאורה (פרו' - עמ' 98, ש' 2).

אין השלכה לתוצאות הדו"ח ההנדסי על ניסוי שדה הראיה. על פי הדו"ח תמרור 425, כניסה לשטח עירוני היה מוסתר ע"י עצים אך אין לכך השפעה על ראיית העקומה בשלבי הגעת היונדאי שזה האלמנט שנבדק על ידו בניסוי (פרו' - עמ' 108, ש' 22-24).

בדיקת רכב הנאשם לאחר התאונה: הבדיקה נעשתה במוסך יונדאי ברחובות יחד עם עד התביעה שלמה אלימלך (ת/39). בממצאי הבדיקה נקבע, בין השאר, כי מערכת הבלמים ברכב הייתה תקינה, והנזקים של שבירת הפינים וחור ושביר בפה, הינם "נזקים תאונתיים", כלומר אינם נובעים משחיקה או התיישנות של חלק ברכב. גזירת הפינים משמעותה "חופש בהגה" (פרו' - עמ' 98, ש' 13-27).

מהירות: המהירות שחושבה עובר לתאונה, 57 קמ"ש, היא המהירות המינימלית בה נהג הנאשם שכן זו מהירות הרכב בבלימה. בעת ההתנגשות יש איבוד אנרגיה ולכן המהירות בפועל הייתה גבוהה יותר. לפיכך נעשה חישוב מרחק התגובה ב-70 קמ"ש וב-80 קמ"ש (פרו' - עמ' 99, ש' 26-29, עמ' 100, ש' 19-23). רכב הקיה נדחף

לאחר כתוצאה מההתנגשות דבר המצביע על כך שמהירות הנאשם הייתה גבוהה יותר ממהירות המנוח (פרו' - עמ' 100, ש' 14-18).

הבוחן לא ראה חלק מאורך סימן הבלימה שכן דובר בשעת לילה. מפקדו, עד התביעה מוזס, שבדק את הזירה למחרת באור יום, לא חלק על ממצאיו אלא הוסיף (פרו' - עמ' 102, ש' 27-28).

23. רישיון רכב לא היה בתוקף בעת התאונה (ת/43 - הוגש בהסכמה, פרו' - עמ' 109, ש' 7).

עד התביעה רס"מ יצחק ברק (להלן: "ברק")

24. בוחן תנועה אשר ביצע את ניסוי "הוריקום". ברק הסביר כי בדיקה זו בודקת את מקדם החיכוך בין הצמיג לכביש והוא עבר הכשרה להפעלת מכשיר זה. הבוחן הוא שנהג ברכב וביצע את הבדיקה ואילו הוא עצמו התקין וכייל את המכשיר וביצע את כל מה שכרוך בשימוש במכשיר (פרו' - עמ' 77, ש' 28, עמ' 78, ש' 1, עמ' 79, ש' 8-10).

עד התביעה שלומי אלמליח (להלן: "אלמליח")

25. מנהל עבודה במוסך אלמליח. מטפל בכלי רכב מסוג יונדאי, באזור התעשייה ברחובות. לדבריו הבוחן הביא רכב לאחר תאונה וביקש ממנו להגביה את הרכב. הוא הסביר לבוחן על החלקים, הצביע עליהם ועזר לבוחן לצלם אותם (ת/39). הוא אינו יכול לדעת ממה נפגע הרכב (פרו' - עמ' 81).

הפינים במוט ההגה נגזרו כתוצאה מהמכה, לא יכול להיות שהפינים נגזרו כתוצאה מתקלה שנבעה משימוש שגרתי או שחיקה (פרו' - עמ' 82, ש' 29, עמ' 85, ש' 31-32, עמ' 86, ש' 1, עמ' 86, ש' 15, ש' 16-23). כשהפינים נגזרים "אין לך הגה". מאשר כי במקרה כזה "לא ניתן להגות את הרכב" (פרו' - עמ' 83, ש' 15-18). הצירייה מפורקת מצב היכול להיגרם רק ממכה ולא משימוש שוטף ברכב (פרו' - עמ' 85, ש' 21 - עמ' 86, ש' 1).

עדת התביעה מירית אלבז (להלן: "מירית")

26. מירית עובדת במכון התקנים בנושא כשל צמיגים. הייתה הנדסאית מכונות וכעת מהנדסת מכונות. מירית העידה כי ביצעה את הבדיקה מתחילתה ועד סופה והכינה תעודת בדיקה וצילומים (ת/45) (פרו' - עמ' 110). מטרת הבדיקה הייתה לאבחן האם היה שחרור אויר טרם התאונה או לאחר התאונה. מסקנתה מהבדיקות שערכה בצמיג היא כי: "...הצמיג לא גרם לתאונת הדרכים שבנדון. איבוד האוויר התרחש במהלך התאונה". העדה הסבירה כיצד הגיעה למסקנה זו: "מבחינת אבחון הפגיעה - הפגיעה היא קרע בולט בדופן שהיא אופיינית לפגיעה עקב צביטה מגורם חיצוני, כל גורם חיצוני יכול לגרום לזה". מבססת את מסקנתה כי מדובר בתאונה: "...קיימת התאמה חד ערכית בין מיקום הפגיעה לגבי הדופן, למיקום הפגיעה על גבי עוגן החישוק. הצמיג כפי שהוא לא יכל לנסוע במצבו לפני התאונה. מעבר לממצא עיקרי זה נבחנו ממצאים נוספים שמצאו בצמיג עצמו" (פרו' - עמ' 111, ש' 19-5, עמ' 115, ש' 25-26, ת/45, עמ' 7 סעיף 5.3).

ממצא שעלה במהלך הבדיקה הוא נוכחות מסמר בתוך המדרס עצמו. במהלך הוצאת המסמר נמצא שאינו חודר לפני הצמיג ואינו פוגע באטימותו. אין למסמר השפעה על איבוד האוויר (פרו' - עמ' 111, ש' 23-26, עמ' 115, ש' 1-12).

לגבי מידת שחיקת הצמיג זו עלתה על המאשר על ידי משרד הרישוי. כלומר בבדיקה לא היה הצמיג "עובר טסט". במקרה כזה, בו הצמיג היה נפסל לשימוש נבדק אם הייתה נסיעה עם לחץ אוויר נמוך וזו נשללה (פרו' - עמ' 112, ש' 1-13, עמ' 113, ש' 31-32).

בחקירה נגדית העידה כי: "מבחינת צורת הפגיעה, מיקום הפגיעה והסימנים שמופיעים ליד הפגיעה, ניתן לקבוע שהפגיעה נגרמה במהלך התאונה". שוללת אפשרות כי שניות לפני התאונה ארע משהו שגרם לכשל כזה או אחר בצמיג, לו זה היה המצב הייתה מצפה לראות סימנים לנסיעה בלחץ אוויר נמוך והתחממות הצמיג, אלו לא נראו (פרו' - עמ' 113, ש' 17-30, עמ' 114, ש' 7-17).

עד הגנה - הנאשם

הודעות הנאשם

בהודעתו הראשונה אמר הנאשם כי אינו זוכר כלום מיום התאונה ואינו יכול לענות לשאלות בגלל תרופות ומשככי כאבים שנטל (ת/41).

בהודעתו השנייה, כחודש לאחר האירוע, מסר כי נסע ברחוב שפרינצק, **בו נסע בעבר מספר פעמים וידע שיש שם עקומה ימינה**; אין שם שדה ראייה; נסע במהירות של פחות מ-50 קמ"ש; לא הייתה ראות, היה חשוך והיו עצים; אינו יודע אם הייתה תאורה; יכול להיות שהעצים גלשו קצת מעבר לשוליים. היו כמה עצים שנגעו באוטו; הכביש לא היה מסומן טוב. קו ההפרדה לא נראה בברור (ת/42, עמ' 4, עמ' 5, ש' 37-39, עמ' 6, ש' 92-93);

"כשלקחתי את הסיבוב, הייתי צמוד לימין. הסתער לכיוון שלי רכב שהגיע ממולי ובלמתי את הרכב שלי, לחצתי על הברקס ואז קרתה התאונה...לא אבדתי הכרה" (ת/42, עמ' 4);

הבחין לראשונה בקיה בדיוק כאשר "לקח" את העיקול של הכביש ימינה, אז הקיה "הסתער עליו", כלומר הקיה נסע במהירות לנתיבו; הנאשם בלם בלימת חירום (ת/42, עמ' 5, ש' 42-57); אינו יודע היכן הייתה ההתנגשות: **"אם זה היה בנתיב הנגדי או בנתיב שלי אני לא יודע איפה זה היה" (ת/42, עמ' 5, ש' 68-72); לא סטה לנתיב הנגדי. נראה כביכול שהתאונה התרחשה בנתיב הנגדי כי ייתכן שמעוצמת המכה עפו כלי הרכב לנתיב הנגדי (ת/42, עמ' 6, ש' 80-84, עמ' 7, ש' 153);** וכן: "זה הממצאים שלכם אין לי תגובה לזה. אתם יודעים יותר טוב ממני...אני לא ברחתי לנתיב הנגדי, אני בלמתי את הרכב. זה סימנים שלכם. אני בלמתי את הרכב בנתיב שלי. אני לא סטיתי לנתיב שלו...ממה שאני זוכר אני בלמתי וההתנגשות הייתה בנתיב שלי" (ת/42, עמ' 7, ש' 149-154).

עוד אמר הנאשם כי רכב הקיה נסע עם אורות דלוקים (ת/42, עמ' 5, ש' 75-76).

מבחינה מכנית היונדאי היה בסדר גמור; הוא הכין את הרכב למבחן לקבלת רישיון הרכב - "טסט", אך שכח לבצעו (ת/43, עמ' 5, ש' 58-65). אין לו תשובה לשאלה מדוע נהג ללא רישיון רכב ואינו יודע כמה זמן אין לו רישיון רכב (ת/42, עמ' 5, ש' 66-67).

שלט ברכב בסדר גמור ונהיגתו הייתה בסדר גמור (ת/42, עמ' 6, ש' 111-112).

לא שתה אלכוהול. אולי בדגימת הדם היו חומרים נוספים כתוצאה מהתרופות שנתנו לו (ת/42, עמ' 6, ש' , ש' 122105-107).

עדות הנאשם

התאונה

27. הנאשם העיד כי נסע בכביש מעוקל, התכוון לצאת ממנו "הסתער לכיווני רכב ובלמתי את הרכב שלי...נהיה לי חור שחור כזה ובית חולים" (פרו' - עמ' 125, ש' 30 - עמ' 126, ש' 1).

מכיר את המקום בו קרתה התאונה, נסע שם יותר מפעם אחת, ידע שיש שם עקומה, יש שם בעיה של שדה ראייה והוא לא ידע זאת. יש עצים קרוב לשוליים שמסתירים את הנסיעה.

נהג במהירות פחותה מ-50 קמ"ש. רכב הסתער מולו, בא לכיוונו והוא בלם.

ש - "מה זה בא מולך - נכנס אליך לנתיב?"

ת - "לא יודע. ראיתי רכב בא מולי".

וכן: "לא יודע איפה התאונה קרתה. התאונה קרתה בנתיב שלי". לא יודע היכן ארעה ההתנגשות. "למיטב זכרוני הייתי בנתיב שלי. בא רכב מולי ובלמתי". לא סטה לנתיב הנגדי. לפי הממצאים זה לא קרה בנתיב שלו. הוא בלם בנתיב שלו. לא יכול להסביר כיצד הגיעו כלי הרכב לנתיב השני (פרו' - עמ' 127-128).

נסע פחות מ-50 קמ"ש. לדבריו, הכביש מעוקל, אי אפשר לנסוע בו מהר. הוא היה בקשר עין עם הכביש ומחוג השעון (פרו' - עמ' 129, ש' 3-8).

השכרות

אינו זוכר שהבוחן ביקש ממנו דגימת דם והוא הושיט את ידו. בגופו היה בבית החולים אך לא היה מודע למתרחש (פרו' - עמ' 126, ש' 2-7). על כל דבר ששאלו השיב "כן". יכלו לעשות בו מה שרוצים. בחקירה נגדית התבקש להסביר אם אמר על כל דבר "כן" כיצד השיב "לא" על השאלה האם שתה. על כך השיב שאינו זוכר את השיחה עם הבוחן ומעלה אפשרות שהבוחן ראה אותו במצב כזה והוסיף דברים. אינו טוען שהבוחן משקר.

לא שתה באותו יום (פרו' - עמ' 126, ש' 7-8, ש' 25-26). אינו יודע כיצד נמצא אלכוהול בדמו, הוא אינו מדען שיכול לענות על כך. אולי המבחנה של מישהו אחר (פרו' - עמ' 131, ש' 18-20).

נהיגה ללא רישיון רכב

לגבי רישיון הרכב אמר כי נהג לקחת את הרכב למוסך ולתקן את הדרוש תיקון הפעם לא עשה טסט לרכב בשל לחץ מהעבודה ומהחיים. הוטח בו כי התאונה התרחשה ביום 7.5.16 ואילו תוקפו של רישיון הרכב (ת/43) פג ביום 30.5.15, כמעט שנה שלמה לפני התאונה וחזר על כך שעקב המצב בבית והלחץ מהעבודה לא "עשה טסט" (פרו' - עמ' 129, ש' 16-26).

דין והכרעה

28. בניתוח האירוע עומדים להכרעה שני נושאים עיקריים:

א. שאלת אופן התרחשות התאונה או במילים אחרות האם סטה הנאשם בעת נסיעתו בעקומה וחדר לנתיב הקיה שם התרחשה ההתנגשות, או כטענתו, הקיה היא שסטתה לכיוונו וחדרה לנתיב נסיעתו.

ב. שכרות הנאשם. האם היה הנאשם שתוי בעת התאונה. האם לקיחת דגימת הדם והשרשרת שלאחריה, עד קבלת התוצאה הסופית, בה נקבע כי בדם הנאשם נמצא אלכוהול בריכוז של 128 מיליגרם אחוז לפחות, בוצעה כדין והוכחה ברמת ההוכחה הנדרשת.

באין עדי ראיה לאירוע, מבוסס התיק בעיקרו, פרט לחקירת הנאשם, על הממצאים כפי שנתחו על ידי הבוחנים והמומחים השונים אשר חקרו את התאונה, כך לעניין נסיבות התאונה וכך לעניין שכרות הנאשם.

ב"כ הנאשם, חקר את העדים תוך שהוא מטיל ספק בדרכי פעולתם ובמסקנות אליהן הגיעו.

במסגרת פרשת ההגנה לא הובאו עדי הגנה או מומחים כלשהם פרט לנאשם.

התאונה

29. יצוין כי בסיכומי ב"כ הנאשם, עו"ד אשר ארבל, נכתב כי: "אין חולק שהתאונה קרתה בנתיב נסיעת המנוח" (עמ' 59 לסיכומים, ש' 11). בעדותו בפניי הייתה גרסת הנאשם שונה לפיכך אדון בהחלטתי, בין השאר, בקביעה אודות מיקום התרחשות התאונה.

לטענת ההגנה לא הפגין הבוחן מקצועיות ואף החמיץ חלק מסימן הבלימה. מכיוון שהזירה לא נסגרה עד הגעתו של מוזס טען הסניגור כי לא ניתן לשלול אפשרות שסימן הבלימה שייך לרכב אחר שבלם. בנוסף, תגובת הנאשם הייתה תגובה לא רציונלית שנבעה מבהלה של "רכב מסתער" לעברו.

30. מוזס, רב פקד ועורך דין, משמש כרמ"ח בוחנים תל אביב העיד לפני. כבר בראשית דברי אציין כי התרשמתי ממקצועיותו הרבה כמו גם מאמינותו. מוזס נחקר ארוכות והוצגו בפניו שאלות מקצועיות רבות ומגוונות. ניכר שהוא אכן מומחה בתחומו.

מוזס הגיע למחרת התאונה לזירה ובדק את הממצאים. את דו"ח הבוחן ערך יחד עם הבוחן ומסקנותיהם, כפי שאף עלה מעדותם בבית המשפט, זהות.

המסקנה העולה באופן ברור מדבריו של מוזס היא כי הסיבה העיקרית לתאונה נובעת ממצב השכרות בו היה עמוד 15

הנאשם נתון. הנאשם סטה מנתיב נסיעתו, ו"חתך" את העקומה, נכנס לנתיב הנגדי בנסיעה ישרה והתנגש חזיתית ברכב המנוח.

מוזס, כמו גם הבוחן, שללו מכל וכל את גרסת הנאשם לפיה הקיה נסעה במהירות לכיוונו.

מצאתי לאמץ מסקנתם זו באשר אין ממצא כלשהו התומך בגרסת הנאשם. **נתיב הנאשם נקי מממצאים**, ואילו בנתיב נסיעת הקיה ממצאים רבים המצביעים על סטיית הנאשם לנתיב נסיעתה. כלי הרכב לאחר ההתנגשות נמצאו בנתיב נסיעת הקיה, "ריכוז השברים, שברי פלסטיק וחלקי רכב מצביעים על מקום ההתנגשות בין שני כלי הרכב בנתיב נסיעת הקיה" (ת/15, ס' 9). בנוסף, **נמצאו סימני בלימה ברורים בנתיב נסיעת היונדאי הנמשכים עד למקום האימפקט (ת/12 תמונה 3)**. **סימני הבלימה מראים באופן ברור את דרכו של הנאשם מנתיבו אל עבר ולתוך הנתיב הנגדי** ואילו המנוח ניסה אינסטינקטיבית לחמוק ותוך כך אף פגע במעקה הבטיחות. זאת ועוד, מהשוואה בין ריכוז הממצאים שמצביעים על מקום האימפקט ביחס למיקום הסופי של הקיה, עולה כי הקיה נדחפה מספר מטרים אחורה כתוצאה מההתנגשות שכן מהירות הנאשם הייתה גבוהה ממהירות המנוח.

מוזס העיד כי נהיגת הנאשם אופיינית לתאונות של נסיעה בעקומה. נהגים מגיעים במהירות גבוהה מדי לעקומה וברגע האחרון, בבלימה, חותכים את העקומה וסוטים לנתיב הנגדי. צורת ההתנגשות תומכת במסקנה כי נסיעת הנאשם הייתה ישרה לחלוטין עד רגע ההתנגשות.

מהירות

בדו"ח קבלתו הרפואית צוין כי הנאשם "לא זוכר את המהירות" (ת/28, עמ' 1). בהודעתו לעומת זאת טען כי נהג במהירות שאינה עולה על 50 קמ"ש. לפי חישובי הבוחנים עמדה מהירותו לכל הפחות על 57 קמ"ש, הגם שלמעשה המהירות היתה גבוהה יותר שכן יש להוסיף לה את אובדן האנרגיה שהתרחש בעת הפגיעה. מדו"ח ניסוי שדה הראיה, כמו גם מקלטת הניסוי (ת/38) עולה כי המקום מואר וניתן לראות את הדרך ואת העקומה. יחד עם זאת טען הנאשם כי היה חשוך והראות לא הייתה טובה וכן היו עצים בצד הדרך שהסתירו לו.

לו זו הייתה תחושתו היה מצופה ממנו להפחית ממהירות נהיגתו, אף למטה מהמותר, כדי לעמוד בתנאי הזהירות הנדרשים ולשלוט ברכבו. הנאשם לא עשה כן.

האספלט

בכביש היו שני משטחי אספלט, אספלט חדש ובהמשכו ישן. משכך, נבדקה השפעת נתון זה על התרחשות התאונה. בוצע ניסוי וריקום לקביעת מקדם החיכוך (ת/17). בנושא זה העיד, פרט לבוחן, רס"מ יצחק ברק שכיל את המכשיר. בוצעו ניסויי בלימה - "מגרש החלקה" - על שני משטחי האספלט ונקבע ע"י הבוחנים כי אין בהבדלים המינוריים בין המשטחים כדי להוות גורם לתאונה. היונדאי כולו חצה ממשטח למשטח בחצייה ישרה. תחילת סימני הבלימה מתחילים באספלט הישן, **כלומר כל מרחק הבלימה היה במשטח אחד בלבד**, באספלט הישן. לפיכך, אין לראות בקיומם של שני סוגי אספלט גורם לתאונה. המצב היה שונה לו צדו הימני של הרכב היה נוסע על משטח אחד ואילו השמאלי על אחר, אך אין עסקין במקרה שכזה.

מוטיב ההפתעה

מניסוי שדה הראייה, כמו גם מהדיסק שצורף אליו (ת/38) עולה כאמור כי העקומה נראית למרחוק, לכך יש להוסיף את דברי הנאשם כי הוא **תושב האזור ונהג במקום מספר פעמים**. מילים אחרות, קיום העקומה במקום לא היה אמור להוות גורם מפתיע. בעדותו אמר מוזס כי המרחק בין הנאשם לקיה היה בסביבות 60 מטר כלומר הקיה לא הגיחה באופן פתאומי. בתאונה לא היה גורם חיצוני מפתיע או בלתי צפוי שהיה אמור להשפיע על הנאשם.

בדיקת כשלים ברכב היונדאי

בוצעו בדיקות ביונדאי במטרה לבחון אם כשל כלשהו, יכול היה להוביל לסטייה.

הנאשם עצמו לא טען בשום שלב לאובדן השליטה על הרכב בשל תקלה כלשהי.

מירית, מהנדסת ממכון התקנים העידה על חוות דעתה (ת/45) והסבירה את מסקנתה כי הצמיג לא גרם לתאונת הדרכים אלא שאיבוד האוויר התרחש במהלך התאונה.

מירית התייחסה למסמר שנמצא בצמיג אך הסבירה כי אין בכך השפעה על איבוד אויר שכן המסמר לא חדר לפנים הצמיג.

בנוסף, ביצע הבוחן בדיקת רכב במוסך יונדאי (ת/39). מנהל העבודה, שלומי אלימלך, שביצע יחד עם הבוחן את הבדיקה העיד לפני על פגיעה בפנים במוט ההגה ובצירייה. אלו התרחשו כתוצאה מהמכה ולא כתוצאה משימוש שגרתי ברכב.

רישיון רכב

31. רישיון הרכב לא היה בתוקף שנה בקירוב (ת/43). הנאשם הודה שלא ביצע את מבחן הרכב - "טסט" - ונימק זאת בחוסר זמן בשל אילוצי החיים. מבחן הרכב נועד לוודא כי רכב הנוסע על הכביש אושר לכך בהיותו עומד בקריטריונים הנדרשים. אי ביצוע המבחן הנדרש תקופה כה ארוכה מצביע על זלזול בחובת הזהירות הנדרשת מנהג.

נהיגה בשכרות

הסכמה מודעת ללקיחת הדם

32. בליל התאונה הגיע הבוחן לחדר ההלם בבית חולים "אסף הרופא" כשהוא לבוש מדים. לדבריו, שאל את הנאשם האם שתה והנאשם השיב בשלילה, אז ביקש את הסכמת הנאשם ללקיחת דגימת דם לאיתור אלכוהול והנאשם הסכים. לפיכך, נטל ד"ר בוריס מהנאשם דגימת דם. הנאשם טען כי עקב התאונה והפגיעות שנגרמו לו לא נתן הסכמה מדעת והוא כלל אינו זוכר שיחה עם הבוחן בהקשר זה.

טענות ההגנה לעניין השכרות:

ב"כ הנאשם טען כי בעניין השכרות נפלו פגמים בעבודת המשטרה ואלו החלו כבר מלקיחת דגימת הדם שכן הנאשם לא נתן הסכמה מדעת. אליבא דב"כ הנאשם, חדירה לגופו של אדם ושאיבת דם משמעם פגיעה

בפרטיות ולכן עליהן להתבצע בהסכמתו. לא נמסר לנאשם על מהות החשדות נגדו, על משמעותה המשפטית של הדגימה ואפשרותו לסרב כך שלמעשה לא הבין את משמעות החלטתו.

עוד נטען כי מדובר בזכות בעלת מאפיינים חוקתיים ואי מסירת הנתונים פוגעת פגיעה חמורה בחירות החשוד על גופו. נוהל הבדיקה להוכחת שכרות לא נשמר בהקפדה.

סעיף 64ב(ב) לפקודת התעבורה קובע כי:

"שוטר רשאי לדרוש מנוהג רכב או ממונה על הרכב, שהיה מעורב בתאונת דרכים או שיש לשוטר חשד סביר כי הוא שיכור, לתת לו דגימת שתן או דגימת דם לשם בדיקה אם מצוי בגופו אלכוהול ובאיזה ריכוז...שוטר רשאי להורות על נטילה של דגימת דם...שהוא מחוסר הכרה..." כמפורט בהמשך, על הנטילה להיעשות בידי בעל מקצוע רפואי במקום בו אמורים ליטול דוגמא כאמור.

סעיף 64ג. לפקודה קובע את הרישום המחויב על ידי הדוגם: ציון שמו ופרטי זהותו של הנבדק, נסיבות נטילת הדגימה, התאריך והשעה וציון פרטי מבצע הבדיקה, עותק לנהג ימסר מיד לנבדק. הוראות החוק יחולו גם על קטין או אדם שקיים חשש שהוא מוגבל בשכלו, בלא צורך בהסכמת אפוסטרופסו.

עוד קבע המחוקק בסעיף 64ב(ו) כי הוראות חוק החיפוש לא יחולו על בדיקות דם.

מהוראות החוק עולה כי החוקר מוסמך **לדרוש** מהנאשם לבצע את הבדיקה. כך למשל הבוחן אליעזר אסייג אשר הגיע לבית החולים על מנת לקחת דגימת דם נוספת לאיתור סמים, **ודרש** מהנאשם קיום בדיקה: **"דרשתי** מהחשוד בדיקה והוא הסכים" (פרו' - עמ' 16, ש' 16-17). הבוחן קלוד השתמש בלשון רכה יותר **וביקש** את הסכמת הנאשם. כך או כך הבוחן עשה את הנדרש ממנו על פי החוק.

משהביע הנאשם הסכמתו ללקיחת הדגימה, לא פירט בפניו הבוחן מהי המשמעות המשפטית לסירוב מתן הדגימה. על פי החוק אדם שמסרב לבדיקה כמוהו כאדם שנהג במצב של שכרות.

מקובל עליי שלא היה הכרח בדיון משפטי על משמעות הסירוב שעה שניתנה הסכמה.

ברי כי המחוקק מצא ליתן חשיבות רבה ללקיחת הדגימה סמוך ככל הניתן למועד התאונה, וזאת מתוך רצון לרדת לחקר האמת. החוק מאפשר לקיחת דגימת דם אף ממחוסר הכרה ומוגבל בשכלו בלא צורך בהסכמת אפוסטרופסו. ויודגש: לצד זכויות החשוד בנהיגה בשכרות, קיימת זכות הציבור לבער מתוכו תופעה מסוכנת זו. באיזון הראוי בין ערכים אלו מצא המחוקק ליתן חשיבות ללקיחת דגימה ובצד זה חייב לקבל הסכמת החשוד.

הבוחן ביצע את הוראות החוק כנדרש.

הבוחן בחקירתו החוזרת הבהיר כי קיים טופס זכויות לפני בדיקת שכרות הכולל זכות היוועצות אך זאת כאשר מדובר ב"בדיקת שכרות ינשוף". באשר לעותק טופס הבדיקה שהיה אמור להינתן לנאשם, זה נמצא בתיק, משמע לא ניתן לו. לא מצאתי כי יש בכך כדי להוות פגיעה מהותית שתביא לביטול ראייה זו.

סבורה אני כי די בראיות שהוצגו כדי לקבוע כי בשעה שנתן הנאשם את הסכמתו לבוחן הבין את השאלה

המופנית אליו והבין כי הבדיקה נדרשת לצורך גילוי אלוהול בדמו. הבוחן היה לבוש מדי משטרה הנאשם זוהה ע"י הבוחן הן ע"י מדבקות בית החולים והן ע"י שיחה מקדימה על מנת לוודא שהוא המעורב בתאונה. הבוחן העיד כי הייתה תקשורת ביניהם "והנאשם היה בהכרה מלאה ולא נלקחה ממנו דגימה בכוח אלא תוך שמירה על החוק והנהלים". לכך יש להוסיף כי החוקר אינו היחיד שטען כי התקבלה הסכמת הנאשם לבדיקה וכי הבין את שנשאל. ד"ר בוריס, נוטל הדגימה, שחתום על זכ"ד לקיחת הדם (ת/1) אף הוא טען כך. אמנם ד"ר בוריס התקשה, מסיבות מובנות, לזכור את האירוע אך העיד על התנהלותו הרגילה במקרים אלו: "על כל דגימה אנו מקבלים הסכמה בעל פה", "מסבירים שזו בדיקה לרמת אלוהול בדם. הוא יודע". כלומר, הן הבוחן והן בוריס נוהגים לבקש את הסכמת החשוד ושניהם אף חתומים על זכ"ד לקיחת הדם (ת/1).

עוד סומן בת/1 כי בבירור עם הנבדק לא עלה חשש סביר, כי נטילת הדגימה עלולה לפגוע בבריאותו. מקום הנטילה היה בית חולים והנוטל היה רופא כך שתנאי הנטילה על פי לשון החוק קוימו גם בהיבטים אלו.

זאת ועוד, למחרת התאונה התבקש הנאשם ליתן דגימת דם נוספת, לבדיקת סמים, והסכים גם לכך. אמנם ניתן לטעון שלא היה טעם בסירוב שכן סמים כלל לא נמצאו בדגימה, עם זאת הדבר יכול לרמז על דרך התנהלותו של הנאשם בעניין.

טען ב"כ הנאשם בסיכומיו: "קרוב לוודאי שהנאשם, אילו היה במצב תודעתי, היה נותן את הסכמתו אלא שהתביעה נהגה שלא כדין והשיגה את הראייה בזכות פוגענית". מדברים אלו עולה כי גם ההגנה מסכימה שהנאשם היה מוכן עקרונית לתת דגימת דם. איני סבורה כי הראייה הושגה בדרך פוגענית.

הבוחן העיד על אופן לקיחת הדגימה, הוא ביקש מהנאשם את הסכמתו ללקיחת דגימה לאיתור אלוהול, קיבל אותה ואף מילא את הטופס כנדרש (ת/1). בזכ"ד נטילת הדגימה נדרש ממלא הדו"ח לסמן שהבדיקה נעשתה בהסכמה, וכך עשה. בנוסף, ומעבר לנדרש, רשם זכ"ד על כך (ת/2). הנאשם השיב בחיוב לפיכך, לא נדרש הבוחן לפרט בפניו את משמעות הסירוב.

הבוחן הקפיד לבקש מד"ר בוריס לקחת את הדגימה בלא חטוי אלוהולי, כדי למנוע השפעה על תוצאת הבדיקה, וכך נעשה.

מן המקובץ עולה כי לא נפל פגם בהתנהגות המשטרה בעניין זה.

עוד טוענת ההגנה בדבר מצב תודעתי מוגבל של הנאשם באותו זמן וגורסת כי אף אם היה הנאשם בהכרה הרי שלא היה במודעות מלאה. הצדקה לדבריה אלו מצאה ההגנה בהימנעות הבוחן, בשלב זה, מגביית הודעה.

לא מצאתי תימוכין של ממש לטענה זו. הנאשם עצמו אמר כי לא איבד את הכרתו. הבוחן וד"ר בוריס העידו כי היה בהכרה. בדו"ח מד"א נרשם כי: "בבדיקתנו בהכרה מלאה...מתמצא בזמן ובמקום" (ת/26). בדו"ח חדר הטראומה נכתב כי הנאשם הגיע לבית החולים בהכרה מלאה.

הגם שב"כ הנאשם טוען כי אין די בהיות האדם בהכרה עליו להיות בעל מודעות ויכולת הבנה הרי שבאף מסמך לא מתוארת בעיה של בלבול או חוסר הבנה ולא מצוינת אף הערה בדבר מצב תודעתי ירוד. ברי כי נוכח

התאונה והפגיעות שחוו, הנאשם היה כאוב ונזקק לטיפול. הבוחן אף התחשב בכך ודחה את מועד גביית הודעתו. עם זאת אין בכך כדי לבטל את הבנתו ובחירתו של הנאשם בעת בה נתן הסכמתו ללקיחת דגימת הדם.

ההגנה ניסתה לתמוך טענותיה לעניין המצב התודעתי הבעייתי בטשטוש שנגרם כתוצאה מהתרופות שקיבל הנאשם אלא שהתרופות ניתנו שעה שהנאשם היה באשפוז ולא קודם לכן (עדויות של ד"ר בוריס יחד עם סיכום העברה **ת/29**, עמ' 3). משכך לא היה בתרופות כדי להשפיע על מצב הכרתו, מודעותו או הבנתו של הנאשם. ההגנה אף לא הביאה חוות דעת מומחה לתמיכה בטענותיה אלה.

הנאשם העיד כי השיב בחיוב על כל שאלה שנשאל אך צודק ב"כ המאשימה באמרו כי על השאלה "האם שתה" השיב הנאשם בשלילה. כלומר, ניכרת דווקא הבנה מצד הנאשם וניסיון מסוים לחלץ עצמו מהמצב באי אמירת האמת.

כהערת אגב אציין: ב"כ הנאשם עמד על זכותו של נאשם שיכור לתת הסכמה מודעת. קיימת בעייתיות מובנית בסיטואציה זו שכן ברי כי מודעתו של אדם שיכור אינה כשל אדם צלול ומובן שלא ניתן להמתין עד שימוגו ענני האלכוהול ורק אז לבצע את הבדיקה.

הסניגור ציין חוסר ברישום הנדרש על ידי הרופא לפי נהלי מנהל הרפואה. כך למשל אי רישום בתיק הרפואי כי הנבדק הסכים לנטילת הדם (**נ/1**).

אכן, יפה לו היו העוסקים במלאכה ממלאים בדיוקנות אחר נהלי המנהל לרפואה. עמידה בנהלים אלה מעגנת את זכויות הנבדקים בכתובים ואף מונעת טענות עתידיות בדבר תקינות ההליך. ד"ר בוריס טען כי ייתכן והטפסים מולאו על ידו ונמצאים בתיקו הרפואי של הנאשם. ייתכן שכך, אך דבריו אלו לא הוכחו בפני. ד"ר בוריס חתום עם זאת על זכ"ד נטילת דגימת הדם (**ת/1**) כלומר תיעוד שלו אודות לקיחת הדגימה קיים, לכך יש לצרף את עדותו בפני על התנהלותו הקבועה לקבלת הסכמה מהמטופל טרם נטילת הדם. כלומר, אין בחסר זה כדי לפגוע בקבילות הבדיקה.

איני סבורה שיש מקום לקבל טענות שונות שהעלה ב"כ הנאשם בעניין חוק זכויות החולה שכן אין עסקינן בהסכמה מדעת לטיפול רפואי אלא מדובר בבדיקת עזר לחקירה משטרתית.

33. ב"כ הנאשם טען כנגד הוכחת השרשרת של העברת דגימת הדם וביצוע הבדיקה, כאשר הפנה חיציו להעדרה של העדה, הלבורנטית לריסה טבנצ'יק בשל מחלתה וראה בכך חוליה רופפת בשרשרת שיש בה כדי לנתק את השרשרת כולה ולהטיל ספק במהימנות הבדיקה.

אדגיש כי המאשימה עשתה מאמצים רבים לאפשר את עדותה של לריסה. רופא תעסוקתי אסר באופן נחרץ על עדותה בכל דרך שהוצעה ולצמיתות. הפרקליטות הציעה כי לריסה תעיד באחת מארבע דרכים: עדות רגילה, עדות בחדרה של השופטת, וידאו קונפרנס או עדות בכתב. הרופאים התעסוקתיים שללו את כל ההצעות ותשובתם הייתה חד משמעית.

לעניין השרשרת הקדם מעבדתית: הבוחן העביר את הדגימה לבוחן אסייג וזה העבירה למכון הטוקסיקולוגי לידי

ד"ר ענת שריקי אשר ההגנה ויתרה על עדותה. הבוחנים העידו על דרך שמירת המוצג והעברתו ולא מצאתי כל דופי במעשיהם.

לעניין השרשרת במעבדה עצמה: את הדגימות הכינה לריסה שלא הגיעה לעדות, ואילו את הבדיקה עצמה עשתה סגנית ראש המעבדה ד"ר שלמך ומצאה בדגימה 128 מ"ג אחוז אלכוהול.

זה המקום לציין כי ד"ר שלמך הרשימה במקצועיותה וביושרה. היא עובדת במעבדה שנים מספר וניכר שהיא מכירה את תחום עבודתה לעומק. ד"ר שלמך העידה בפניי פעמיים והסבירה בפירוט וביסודיות הן את הפן הכימי שבבדיקת האלכוהול והן את אופן העבודה וההקפדה הרבה על קיום הנהלים. ברי מעדותה כי היא בעלת הבנה בדבר החשיבות הרבה שיש לייחס לדיוק הנדרש בעבודתה ולאחריות המוטלת עליה בעדותה.

ב"כ המאשימה טען כי ניתן להסתמך על התוצאה שקבעה ד"ר שלמך גם בהיעדר עדותה של לריסה ונקב בשתי דרכים חלופיות לתמיכה בטענתו זו. האחת על פי הנפסק בפס"ד מרציאנו והשנייה על פי כללי קבילות עדות עובד ציבור שנפטר.

מבחינת שתי החלופות עולה כי הצדק עם המאשימה:

בע"פ 566/89 **מרציאנו נ' מדינת ישראל** פ"ד מו (4) 539 (1992) נקבע כי כחריג לכלל בדבר אי קבילותן של עדויות שמיעה ניתן לקבל כעדות קבילה חוות דעת מומחה הנסמכת על פעולות שבוצעו ע"י אחרים אשר לא העידו במשפט. פסה"ד מונה את התנאים הנדרשים לצורך כך: **"א. שהרישומים...נערכו על-ידי עובד מיומן של יחידה בשירות הציבורי; ב. לפי החובה החוקית שהייתה מוטלת עליו; ג. לפי הנהלים שבגדרם פעל; ד. שהיה פיקוח ממשי על קיום הנהלים; ה. שקיימת הסתברות ראייתית גבוהה שתוכנם של הרישומים אמת; ו. שהרישומים מוגשים לראיה על-ידי ראש היחידה או האחראי לה שבכוחו להעיד שכל התנאים הנזכרים לעיל נתקיימו"**.

הלכה זו אושרה בע"פ 456/16 **צ'ורני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו) [4.7.17]:

"העובדה שמומחה המעיד בפני בית המשפט מסתייע בעבודתו בעזרתו של אדם אחר, הנמצא תחת פיקוחו הישיר וההדוק של המומחה ופועל בהתאם להנחיותיו, אינה הופכת את עדותו של המומחה לעדות שאינה קבילה רק מטעם זה. עם זאת, אין בכך כדי למנוע מההגנה להעלות טענות כנגד מרכיבי עדות המומחה ובתוך כך גם נגד פעולותיו של אדם בו נעזר המומחה...מכל מקום, חשש ספקולטיבי לקיומו של כשל בעבודתם של הכפופים למומחה, ללא בדל של תשתית ראייתית קונקרטית לכשל כאמור, אין בו כדי להפוך את עדותו של המומחה לבלתי קבילה. זאת להבדיל מחשש המבוסס ברמה שהיא מעבר להשערה גרידא..."

ומכאן לענייננו. את תוכן עדותה של ד"ר שלמך פרטתי באריכות בחלק הראייתי של הכרעת הדין.

במקרה זה ד"ר שלמך העידה לא רק כמומחית וסגנית ראש המעבדה אשר ממונה על לריסה מתוקף תפקידה אלא היתה מעורבת בפועל בטיפול בדגימה. יש לכך ערך מוסף משמעותי לעדותה שהרי על נתונים רבים הקשורים ללריסה ולדגימה הספציפית, העידה ככלי ראשון.

הבדיקה במעבדה מורכבת משני שלבים. בשלב הראשון מכינים את הדגימה עצמה, ומסדרים את הבקבוקונים על המכשיר - זאת עשתה לריסה. החלק השני הוא הזרקה למכשיר, זאת ביצעה ד"ר שלמך. ויודגש, ביום המקרה הייתה ד"ר שלמך אחראית לעשות בקרה שנייה לפני הזרקה: **"זו הייתה אחריותי, ההזרקה, זה סוג של בקרה שנייה על הרצף"**. למעשה בדקה האם הייתה טעות במיקום הבקבוקון שהונח ע"י לריסה על המכשיר והאם יש התאמה לכתוב במחשב.

ד"ר שלמך העידה על מיומנותה של לריסה. לריסה היא שהסמיכה את ד"ר שלמך, עם הגעתה למכון, לבצע בדיקת אלכוהול: "לריסה הייתה הגורם המוסמך באותו זמן לביצוע בדיקה זו". לדברי ד"ר שלמך **לריסה עצמה כתבה בטופס שהיא הכינה את בדיקות האלכוהול לפי נהלי המעבדה (ת/10)**.

האפשרות לשגיאת עובד הפועל לפי הנוהל מזערית. לריסה עבדה לפי הנוהל וביצעה שתי בדיקות לאותה דגימה, היא לא כתבה או הקלידה את המספרים, אלה נוצרו באופן אוטומטי ע"י מערכת הדגימה. ד"ר שלמך העידה כי יש בקרה על איכות הצוות, ופיקוח שוטף על קיום נהלים וריענון נהלים.

בנוסף יש בקרה אותה מחשב המחשב ואם המכשיר אינו תקין הדבר נראה בתוצאות בקרת האיכות. הרישומים של לריסה הוגשו וד"ר שלמך העידה כי כל התנאים קוימו.

לאור עדותה של ד"ר שלמך מצאתי כי התקיימו התנאים שנקבעו בפס"ד מרציאנו.

האפיק השני להוכחת קבילות עדותה של לריסה נסמך על כללי קבילות עדות של עובד ציבור שנפטר. השופט קדמי בספרו "על הראיות - חלק שני" פירט את התנאים הנדרשים כדי שניתן יהיה לקבל מסמך שערך עובד ציבור שהלך לעולמו.

התנאים הם: **א. העד נפטר או שלא ניתן לאתרו בשקידה סבירה או שלא ניתן להעידו. ב. האימרה נעשית במסגרת מילוי תפקידו. ג. מדובר על פעילות שכבר בוצעה ע"י ממלא התפקיד. ד. אין ספק באשר לאמיתות התכן. ה. קרבת זמנים בין הפעילות לרישום.**

בע"א 703/86, אברהם ברנשטיין נגד מדינת ישראל, נקבע ע"י הש' קדמי כך: **"הנני סבור כי יש להחיל את החריג לכלל האמור בדבר קבילותה של אימרה בכתב שנעשתה ע"י ממלא תפקיד בנסגרת מילוי תפקידו, לא רק במקרה שבו ממלא התפקיד נפטר, אלא גם כאשר מדובר בממלא תפקיד שלא ניתן להעידו מטעם אחר"**. באותו מקרה דובר ברופאה שירדה מהארץ ולא ניתן היה להעידה.

סבורני כי כל התנאים מתקיימים לגבי לריסה. מדובר בעובדת וותיקה שאף הדריכה את ד"ר שלמך כשזו החלה לעבוד במכון וביצעה את רישומיה במסגרת תפקידה. לריסה חסרת אינטרס לפגוע בנאשם ואין כל ראייה שביצעה טעות כלשהי.

ד"ר שלמך אשר ביצעה את השלב השני של הבדיקה בדקה פרמטרים מסוימים שביצעה לריסה, בהם לא נפל כל דופי. לריסה עבדה על פי נוהל עבודה קבוע שמוביל לאחוז מזערי של טעויות. לא התעורר בליבי ספק באשר לתקינות הבדיקה.

התשתית המשפטית

34. הנאשם מואשם בעבירות של הריגה, גרימת חבלה חמורה, נהיגה בשכרות ונהיגה ללא רישיון רכב תקף.

סעיף 298 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 קובע:

"הגורם במעשה או במחדל אסורים למותו של אדם, יאשם בהריגה, ודינו - מאסר עשרים שנה".

סעיף 64ב (3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], מגדיר כי "שיכור" הוא בין היתר:

"מי שבגופו מצוי אלקוהול בריכוז הגבוה מהריכוז שקבע שר התחבורה, בהתייחסות עם..."

בתקנות 169א(2) ו-169ב(ג) לתקנות התעבורה, תשכ"א - 1961, נקבע כי אדם ייחשב כשיכור לענין סעיף 64ב לפקודה, אם ריכוז האלקוהול בדמו עולה על 50 מיליגרם אלקוהול במאה מיליליטר דם.

לפי סעיף 64ב(א) לפקודה, נהג שטרם מלאו לו 24 שנים ובדמו נמצא ריכוז העולה על 10 מיליגרם אחוז ייחשב שיכור.

במועד התאונה טרם מלאו לנאשם 24 שנים.

סעיף 26(2) לתקנות התעבורה קובע: כי אדם הנתון תחת השפעת משקאות משכרים לא ינהג רכב.

לענין נהיגה בשכרות נפסק בע"פ 5002/94, איסק נגד מדינת ישראל כי: "די בכך שכמות האלקוהול בדמו של הנהג עולה על 50 מיליגרם אחוז כדי לצאת ידי חובת הוכחתה של השכרות..."

הוכחת שכרות נעשית לרוב על בסיס בדיקת רמת האלקוהול בדמו של הנאשם.

הוכחת היסוד העובדתי הנדרש להוכחת עבירה של נהיגה בשכרות הוא נהיגה ברכב כאשר הנהג שיכור וגרימת מותו של אחר.

באשר ליסוד הנפשי הנדרש בעבירת ההריגה, נדרשת "מחשבה פלילית" המוגדרת כ"מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, כך על פי סעיף 20 (א) לחוק העונשין.

בפס"ד איסק נקבע: **"כי לצורך הרשעה בעבירה של הריגה - לרבות כאשר זו נגרמת בתאונת דרכים - די בהוכחת הלך נפש של פזיזות; ומשמעותה של זו היא - נטילה מודעת של סיכון בלתי סביר, מתוך אדישות לאפשרות ממשית של פגיעה בחייו או בשלמות גופו...של אחר, או מתוך תקווה שתוצאה זו לא תתרחש".**

בהמשך נפסק כי נהיגה בשכרות מקימה בהקשר של עבירת ההריגה "חזקת פזיזות".

35. הנאשם נהג שיכור. בדמו נמצא ריכוז של 128 מיליגרם אחוז, כאשר מפאת גילו, פחות מ-24 שנים, היה מותר לו לנהוג כשבדמו עד 10 מיליגרם אחוז. ריכוז האלכוהול בדמו עלה על המותר באחוזים רבים.

הנהיגה בשכרות היא הנסיבה שבעטיה יש להרשיע את הנאשם בעבירת ההריגה.

נראה כי אין צורך להכביר מילים באשר לחומרתה של עבירה זו. חיים ניטלו טרם עת בשל פזיזותו ואדישותו של הנאשם לתוצאה העלולה להיגרם ממעשיו.

בנוסף להריגתו של המנוח, שמשון אברהם, נחבלה אשתו אנני שיטבה בספסל האחורי ברכב, כך שבנוסף לאובדן בעלה נפצעה אף היא קשות, נותחה ואושפזה בטיפול נמרץ.

הנאשם נסע בהיותו שיכור בנתיב נסיעה מוכר לו. בשל שכרותו לא הבחין מבעוד מועד בעקומה שבדרכו, חדר לנתיב הנגדי והתנגש חזיתית ברכב שבא ממולו. כתוצאה מכך נפטר נהג הרכב ואשתו נפצעה ונחבלה. אף הנאשם נחבל קשות.

משכך, אני קובעת כי יסודות עבירת ההריגה הוכחו במלואם.

באשר להרשעה בעבירה של חבלה חמורה נקבע בע"פ 2163/07, **רזי סעת נגד מדינת ישראל**:

"מי שנוהג ברכב שיכור וגורם למות אדם, מוחזק כמי שמתקיימים אצלו רכיבי היסוד הנפשי להרשעה בהריגה. היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירה של חבלה חמורה זהה לזו של עבירת ההריגה. נוכח המסקנה כי התקיים אצל המערער היסוד הנפשי הנדרש להרשעתו בעבירה של הריגה ביחס לגב' גולן, מתחייבת המסקנה כי התקיים אצלו היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירה של חבלה חמורה בהתייחס לפציעת מר גולן".

דברים אלו מתאימים אף לענייננו, לפיכך, ולאור כל האמור לעיל הוכח כי הנאשם גרם לאנני חבלה חמורה.

נסיעה ללא ביטוח הוכחה הן ברישיון הרכב שלא היה תקף והן בהודאת הנאשם בעניין זה.

36. סוף דבר

אשר על כן ולאור האמור לעיל שוכנעתי מעבר לכל ספק סביר, שהנאשם ביצע את העבירות הבאות:

הריגה - עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין.

גרימת חבלה חמורה - עבירה לפי סעיף 333 לחוק העונשין.

נהיגה בשכרות - עבירה לפי סעיף 64(א)(3) יחד עם סעיף 62 (3) לפקודת התעבורה.

נהיגה ללא רישיון רכב - עבירה לפי סעיף 2 יחד עם סעיף 62(1) לפקודה.

ניתנה היום, ט' אדר א' תשע"ט, 14 פברואר 2019, במעמד ב"כ המאשימה עו"ד כריסטיאן דיק, הנאשם וב"כ עו"ד עמוד 24

אשר ארבל.